

Dosarul nr. 2ra-689/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Mardari)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.I. Țurcan, V. Cotorobai, M. Anton)

ÎNCHEIERE

27 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria” și Anatolie Chișenco,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria” și Anatolie Chișenco împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil,

împotriva deciziei din 07 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 15 ianuarie 2019, prin intermediul poștei (Vol.I, f.d.29), Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria” și Anatolie Chișenco au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova solicitând recunoașterea ca fiind ilegale acțiunile și care încalcă dreptul la examinarea cauzei în termen rezonabil de către Judecătoria Orhei pentru perioada anului 2013-01 februarie 2018, încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a prejudiciului moral în mărime de 2800 de euro pentru fiecare sau echivalentul lor în valuta națională la momentul achitării.

În motivarea acțiunii, reclamantii au invocat că în anul 2013 Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria” și Anatolie Chișenco au depus cerere de chemare în judecată împotriva Guvernului RM, Primăriei or. Orhei cu privire la formarea bunului imobil și modificarea înscrierilor în Registrul bunurilor imobile referitor la lotul de pământ. Prin încheierea din 02 iulie 2013 a Judecătoria Orhei a fost conexată acțiunea dată cu o altă acțiune înaintată de ÎS „Gările și Stațiile Auto” împotriva Primăriei or. Orhei și Consiliul orașenesc Orhei.

Totodată, au menționat că începând cu anul 2013 până la data de 23 decembrie 2016 se tergiversa nemotivat examinarea cauzei de către Judecătoria Orhei și în acest sens s-au anexat documente corespunzătoare. Ulterior, la 23 decembrie 2016, judecătorul a hotărât separarea pretențiilor înaintate într-un proces separat, iar la data de 01 februarie 2018 a fost pronunțată hotărârea nr. 2-56/2017 pe marginea pretențiilor. Astfel, au considerat că li s-a încălcat dreptul la examinarea cauzei în termen rezonabil. Or, o perioadă mai mult de 5 ani au fost limitați în dreptul la un

proces echitabil contrar prevederilor art. 6 CEDO.

De asemenea, reclamanții s-au referit și la jurisprudența CtEDO în cauzele: Ungureanu contra Moldovei, Grivneac contra Moldovei, Josan contra Moldovei, Mazepa ș.a. contra Moldovei, precum și suferințele ca urmare a tergiversării procesului, iar în astfel de cazuri Curtea Europeană acorda petiționarilor cu titlu de prejudiciu moral sume bănești în mărime de 2000-3000 de euro, ce corespund sumelor pretinse.

În drept, reclamanții au invocat prevederile art. 1 alin.(2), art. 2 alin.(1), (3), art.3 alin.(2), art.7 din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Prin hotărârea din 30 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria” și Anatolie Chișenco împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil.

Prin decizia din 07 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria” și Anatolie Chișenco și s-a menținut hotărârea din 30 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel raportând prevederile art. 1 alin.(1), (2), art. 2 alin.(1), (2). (6) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, art. 192 alin.(1) Cod de procedură civilă, art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, a considerat că concluzia instanței de fond este întemeiată, în situația în care din materialul probator se constată că aproape toate ședințele de judecată la acțiunea ÎI „Chișenco Daria” au fost amânate la cererile, demersurile reprezentantului reclamanților. În speță, nu există motive de tergiversare a examinării cauzei civile, or, însăși respectarea întocmai a procedurii din partea instanțelor de judecată cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept tergiversare a examinării cauzei, motiv pentru care nu se rețin argumentele apelanților în acest sens.

Totodată, a remarcat faptul că termenul rezonabil urmează a fi apreciat în colaborarea și cu termenii prevăzuți de legislația procesuală civilă, fiind stabiliți în vederea asigurării desfășurării procesului cu respectarea unor principii fundamentale ale dreptului procesual civil, cum ar fi: principiul disponibilității, principiul contradictorialității și egalității în drepturi a participanților la proces, reglementări conținute în art.26, 27 Cod de procedură civilă, principii care în ansamblu lor materializează dreptul părții la un proces echitabil.

De asemenea, a accentuat că, în condițiile în care din materialul probator s-a constatat cert și fără echivoc că participanții la procesul intentat la acțiunea lui Anatolie Chișenco și ÎI „Chișenco Daria” împotriva Guvernului RM, Consiliul orășenesc Orhei, Organului Cadastral Teritorial Orhei cu privire la formarea bunului imobil și schimbarea înscrierilor în Registrul bunurilor imobile, majoritatea

ședințelor de amânare a avut loc la cererea reprezentantului reclamantilor, Valeriu Duca, cu toate acestea invocă despre încălcarea dreptului la termen rezonabil, iar Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 nu acordă dreptul în mod automat la constatarea faptului că instanța a depășit termenul rezonabil pentru examinarea pricinii, în situația în care părțile în mare măsură au contribuit la prelungirea acestui proces, instanța de apel a considerat că toate argumentele apelaților poartă un caracter declarativ, formal, fără a dispune de suport atât probatoriu, cât și legal.

În consecință, instanța de apel a concluzionat că pretenția reclamantilor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei este una nejustificată și poartă un caracter declarativ, fără a dispune de suport probatoriu și legal.

La 11 februarie 2020, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.22), Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria” și Anatolie Chișenco au declarat recurs împotriva deciziei din 07 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, anularea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a încălcat normele de drept material și procedural. Or, materialele cauzei denotă că nu a fost efectiv comportamentul instanței care a examinat cauza în fond și a contribuit la tergiversarea procesului.

De asemenea, au menționat că documentele confirmative prezentate în prima instanță nu au fost analizate, fiind încălcat dreptul la un proces echitabil. Prima instanța nu a motivat refuzul examinării argumentelor aduse contrar practicii Curții Europene.

Deși, instanța de apel în textul deciziei se referă la Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, însă nu aplică aceste prevederi legale. Contrar prevederilor art. 373 alin.(5) Cod de procedură civilă nu a examinat într-un proces echitabil toate motivele apelului. Or, instanța de apel a repetat concluziile primei instanțe.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului conform scrisorii de însoțire datate cu 12 martie 2020 (Vol.II, f.d.26) și a fost recepționată conform avizului de recepție, la 15 martie 2020 (Vol.II, f.d.27).

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 07 noiembrie 2019, iar Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria” și Anatolie Chișenco au declarat recurs la 11 februarie 2020, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.22).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanților la proces, conform scrisorii de însoțire (Vol.II, f.d.14). Din textul recursului se distinge recepționarea deciziei de către partea recurentă la 14 decembrie 2019. Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria” și Anatolie Chișenco, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria” și Anatolie Chișenco nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra

Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria” și Anatolie Chișenco.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria” și Anatolie Chișenco împotriva deciziei din 07 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat